

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 21/06-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. februára 2006 predbežne prerokoval sťažnosť T. D., bytom B., ktorou namietala porušenie jej základného práva na súdnu a inú právu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8 Cb 9/04 zo 7. októbra 2004 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obo 71/05 z 29. júna 2005, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť T. D. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. októbra 2005 doručená sťažnosť T. D. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie jej základného práva na súdnu a inú právu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský

súd“) sp. zn. 8 Cb 9/04 zo 7. októbra 2004 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Obo 71/05 z 29. júna 2005.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla, že označenými rozhodnutiami jej bola spôsobená škoda vo výške 55 000 Sk. V nadväznosti na to sa domáhala okrem vyslovenia porušenia jej uvedeného základného práva aj náhrady spôsobenej škody a tiež priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 110 000 Sk „... *pre vedomé traumatizovanie mojej osoby ako aj následné traumatizovanie a nepokoj v mojej rodine. Je to satisfakcia za vedomé konanie sudcov vo veci zainteresovaných, špekulovanie, zavádzanie súdu, ignorovanie práva OZ či OSP, nezdokladované tvrdenie, ktoré sú to viaceré jednotné charakteristické znaky na dokladoch (pracovná zmluva, list z 17. 8. 2004, revolvingová zmluva, dohoda o vyplňovacom práve ku blaknozmenke, zmenke), že ide o tú istú osobu teda mňa, ignorovanie právneho stavu, kedy je skutočne zmluva platná a následne až potom plynú z nej záväzky, pohľadávky, nároky veriteľa, keď žalobca ako veriteľ nepredložil žiaden dôkaz, že podpisy preukazujú môj podpis, okrem tvrdenia o mojom účelovom tvrdení v snahe vyhnúť sa plneniu, námietky sú nedôvodné, že som revolvingovú zmluvu, zmenku a dohodu o vyplňovacom práve nepodpísala, súdy jednostranným postupom bez prizvania znalca z oboru písma pri protichodnom tvrdení oboch strán, súdy rozhodli v prospech žalobcu, veriteľa, čím došlo k porušeniu mojich práv daných Ústavou SR. Oba súdy v zastúpení svojím nezákonným a neprípustným konaním v zmysle OSP a OZ porušili nielen Ústavu SR, ale aj zásady a princípy demokracie a demokratického štátu“.*

Keďže sťažnosť sťažovateľky v pôvodne predloženej podobe nespĺňala náležitosti ustanovené v § 20 ods. 1 a 2 a v § 50 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), vyzval ju ústavný súd podaním z 21. októbra 2005, aby ju doplnila a odstránila nedostatky, na ktoré ju upozornil.

V nadväznosti na citovanú výzvu ústavného súdu mu bolo 14. novembra 2005 doručené podanie sťažovateľky označené ako „Rvp 1628/05-3 doplnenie a žiadosť o pridelenie právneho zástupcu pre konanie pred ústavným súdom“.

Sťažovateľka v tomto podaní zotrvala v podstatnej časti na argumentácii obsiahnutej v jej pôvodnej sťažnosti, ktorú doplnila označením základného práva, ktorého porušenie namieta, a pokiaľ ide o návrh na rozhodnutie vo veci samej, tento rozšírila tak, že sa domáhala aj zrušenia napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov a následne vrátenia veci na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Poukazujúc na to, že je invalidnou dôchodkyňou a nemôže si z finančných dôvodov zadovážiť právneho zástupcu z radov advokátov, požiadala, aby jej bol právny zástupca ústavným súdom v konaní o jej sťažnosti ustanovený.

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa čl. 142 prvej vety ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. V zmysle uvedeného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Pri prerokovaní tej časti sťažnosti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu sp. zn. 8 Cb 9/04 zo 7. októbra 2004, ktorý nadobudol právoplatnosť 6. augusta 2005, ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Toto ustanovenie limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov rozhodujúcich v občianskoprávných a trestnoprávných veciach, a to tým spôsobom, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany základného práva na ústavnom súde iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné súdy.

Ústavný súd zistil, že v právnej veci žalobcu P., spol. s r. o., B., proti sťažovateľke v procesnom postavení žalovanej o zaplatenie 40 299 Sk s príslušenstvom zo zmenky rozhodol krajský súd ako prvostupňový súd napadnutým rozsudkom tak, že sa zmenkový platobný rozkaz vydaný krajským súdom 2. decembra 2003 pod č. k. 16 Zm 349/03-13 ponecháva v platnosti v celom rozsahu. Zároveň krajský súd týmto rozsudkom rozhodol o povinnosti sťažovateľky zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 5 990 Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Podaným odvolaním sa sťažovateľka domáhala, aby najvyšší súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a žalobu zamietol. Najvyšší súd však rozsudkom sp. zn. 2 Obo 71/05

z 29. júna 2005 napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil. Z uvedeného vyplýva, že námietka porušenia základných práv sťažovateľky v podobe odvolania smerujúca voči rozhodnutiu krajského súdu bola predmetom rozhodovania najvyššieho súdu. V rámci tejto procedúry najvyšší súd ako súd odvolací rozhodnutie súdu prvého stupňa preskúmal a svoj právny názor vyjadril v rozsudku z 29. júna 2005.

Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy nebol príslušný na preskúmanie rozsudku krajského súdu preto, lebo preskúmanie tohto rozhodnutia na základe podaného odvolania patrilo do právomoci najvyššieho súdu. V súvislosti s namietaným porušením označených základných práv je z ústavného hľadiska pre ústavný súd podstatné a určujúce len preskúmanie rozsudku najvyššieho súdu (obdobne napr. III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05). Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v časti smerujúcej proti rozsudku krajského súdu odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2. Z obsahu sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľka namietala porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obo 71/05 z 29. júna 2005.

Ďalej z obsahu sťažnosti, ako aj z príloh, ktoré k nej sťažovateľka pripojila, vyplýva, že v odvolaní podanom proti rozsudku krajského súdu sťažovateľka navrhla, aby „... odvolací súd prizval znalca na zistenie pravosti jej podpisu a na základe jeho vyjadrenia vydal rozsudok, že žalobu zamieta“. O podanom odvolaní, ako už bolo uvedené, rozhodol najvyšší súd 29. júna 2005 tak, že rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Rozsudok krajského súdu v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu nadobudli právoplatnosť 6. augusta 2005.

V odôvodnení rozhodnutia najvyšší súd uviedol okrem iného aj to, že podľa ním zistených skutočností v okolnostiach prípadu súd prvého stupňa vydal zmenkový platobný rozkaz na základe kvalifikovaného návrhu žalobcu, «... ktorým uložil žalovanej povinnosť zaplatiť do troch dní od jeho doručenia žalobcovi zmenkovú istinu vo výške 40 299 Sk

so 6 % úrokom od 22. 3. 2003 do zaplataenia, zmenkovú odmenu vo výške 134 Sk a trovy konania vo výške 2 010 Sk, alebo podať v tej istej lehote odôvodnené námietky. Žalovanú poučil, že v námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu musí uviesť všetko, čo proti nemu namieta, i o tom, že ak nepodá takéto námietky včas, bude mať zmenkový platobný rozkaz účinok právoplatného rozkazu (správne má byť rozsudku – pozn. ústavného súdu.)

V zmenkovom práve platí koncentračná zásada, čiže súd prejednáva len námietky, ktoré žalovaná podala v zákonnej 3-dňovej lehote, v konaní už nie je možné účinne uplatniť ďalšie námietky. Vyplýva to z ustanovení § 175 ods. 1 prvá veta a ods. 3 O. s. p.

Podľa § 175 ods. 1 prvá veta O. s. p., ak navrhovateľ predloží v prvopise zmenku alebo šek, o pravosti ktorých niet dôvodu pochybovať, a ďalšie listiny potrebné na uplatnenie práva, predseda senátu krajského súdu činného v obchodných veciach vydá na jeho návrh zmenkový platobný rozkaz, v ktorom odporcovi uloží, aby do troch dní zaplatil požadovanú sumu a trovy konania, alebo aby v tej istej lehote podal námietky, v ktorých musí uviesť všetko, čo proti platobnému rozkazu namieta. Podľa § 175 ods. 3 O. s. p., ak odporca podá včas námietky, predseda senátu nariadi na ich prejednanie pojednávanie; na námietky podané neskôr však už nemožno prihliadnuť.

Na pojednávaní dňa 7. 10. 2004 sa žalovaná nezúčastnila. Svoju neúčast' vopred ospravedlnila podaním zo dňa 17. 8. 2004 zdravotnými dôvodmi a uviedla, že revolvingovú zmluvu dostala poštou a pretože ju nepodpísala, nemožno sa ani domáhať jej plnenia. Uviedla tiež, že dohodu o vyplňovacom práve k biankozmenke nevidela a nebola jej zaslaná, a preto sa k jej podpisu, prípadne k podpisu na zmenke nevyjadrovala. Uviedla, že peniaze dostala na základe svojej („našej“) žiadosti, nie na základe podpísanej a tak uzatvorenej zmluvy.

Žalovaná vo svojich včas podaných námietkach namietala len, že zmluvu o revolvingovej pôžičke nepodpísala, čiže poprela pravosť podpisu len na tejto zmluve, ktorú konkretizovala nielen jej názvom a číslom, ale aj dátumom. K zmenke sa vôbec nevyjadрила.

Odvolačí súd na tomto skutkovom a právnom základe konštatoval, že žalovaná podala v trojdňovej zákonnej lehote len námietku čo do pravosti svojho podpisu na revolvingovej zmluve. Pravosť svojho podpisu na zmenke nepoprela ani nenamietala. V podaní zo dňa 17. 8. 2004 uvádza, že sa k nemu „nevyjadrovala“, čo nemožno chápať

ako popretie pravosti podpisu na zmenke. No vzhľadom na koncentračnú zásadu, ktorú zákonodarca vyslovil v citovanom ustanovení § 175 ods. 3 O. s. p., nebolo by možné brať do úvahy vyjadrenie žalovanej v jej podaní zo dňa 17. 8. 2004, pretože bolo podané po uplynutí trojdňovej lehoty na účinné podanie námietok proti zmenkovému platobnému rozkazu.

Pokiaľ žalovaná v odvolaní vytýka súdu 1. stupňa, že porovnával jej podpisy na rôznych dokladoch bez toho, aby mala na to kvalifikáciu, odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že toto porovnávanie súd 1. stupňa vykonal bez toho, aby bolo potrebné pre rozhodnutie v konaní o uplatnených námietkach. Vykonanie tohto porovnania, ktoré odvolateľka súdu 1. stupňa vytýka, nie je vadou konania a nijako rozhodnutie o uplatnených námietkach neovplyvnilo. Rozhodujúca bola a je skutočnosť, že žalovaná vo včas podanej námietke zo dňa 8. 1. 2004 nepoprela pravosť podpisu na zmenke, ktorá bola základom vydania zmenkového platobného rozkazu a nepoprela ani výšku zmenkovej sumy, poprela len pravosť svojho podpisu na zmluve o revolvingovej pôžičke č. 11589-08359. Dokazovanie znalcom žalovaná nenavrholo v námietkach ani počas dokazovania na súde 1. stupňa.

Súd 1. stupňa v zmenkovom platobnom rozkaze zo dňa 2. 12. 2003 č. k. 16 Zm 349/03-13 žalovanú náležite poučil, že musí v trojdňovej lehote od jeho doručenia zaplatiť uplatnenú sumu s prísl., alebo v tej istej lehote podať na súde odôvodnené námietky. Poučil ju tiež, že na námietky podané neskôr už nemožno prihliadať. Súd 1. stupňa teda žalovanú jasne a zrozumiteľne poučil o tom, čo má robiť, aby zmenkový platobný rozkaz nenadobudol účinok právoplatného rozsudku v zmysle § 175 ods. 2 O. s. p.

Na základe tohto skutkového a právneho stavu odvolací súd dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa treba podľa § 219 O. s. p. ako vecne správny potvrdiť.»

Ústavný súd poukazuje predovšetkým na to, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje

na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 171/04, IV. ÚS 325/04, IV. ÚS 151/05).

Podľa názoru ústavného súdu úvahy najvyššieho súdu v odôvodnení napadnutého rozsudku vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne udržateľné. Vzhľadom na aplikáciu citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku vrátane zákonného ustanovenia o potvrdení vecnej správnosti prvostupňového rozsudku odvolacím súdom je namietaný rozsudok najvyššieho súdu aj náležite odôvodnený.

Pri preskúvaní namietaného rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd nezistil takú aplikáciu ustanovení platných právnych predpisov, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s označeným článkom ústavy.

Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, že základné právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy nemôže byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania (napr. m. m. I. ÚS 178/05, IV. ÚS 277/05). Nesúhlas sťažovateľky s namietaným rozsudkom najvyššieho súdu nezakladá oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným.

Z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obo 71/05 z 29. júna 2005 podľa názoru ústavného súdu nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu príslušných zákonných ustanovení, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

Najvyšší súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval.

Ústavný súd sa vzhľadom na uvedené skutočnosti nedomnieva, že by skutkové alebo právne závery najvyššieho súdu v predmetnej veci bolo možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné s označenými článkami ústavy, a to najmä vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého porušenie namieta (obdobne napr. III. ÚS 77/05, IV. ÚS 199/05, IV. ÚS 142/05).

Pretože ústavný súd považuje postup najvyššieho súdu pri preskúvaní rozhodnutia krajského súdu za legitímny, konštatuje, že najvyšší súd v označenom konaní postupoval primerane k okolnostiam danej veci a medzi jeho napadnutým rozsudkom a možnosťou porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy niet takého vzťahu, ktorý by odôvodňoval prijatie sťažnosti na ďalšie konanie po jej predbežnom prerokovaní.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03).

Keďže ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a namietaným porušením označeného základného práva, sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Po odmietnutí sťažnosti ústavný súd nerozhodoval o takých nárokoch na ochranu ústavnosti, ktorých uplatnenie a použitie predpokladá aspoň čiastočnú úspešnosť sťažnosti.

Preto ústavný súd nemohol rozhodovať o požadovanom zrušení napadnutých rozhodnutí a vrátení vecí na ďalšie konanie ani o primeranom finančnom zadosťučinení, ktoré sťažovateľka požadovala (čl. 127 ods. 2 ústavy). Ústavný súd považoval už za bezpredmetné zaoberať sa žiadosťou sťažovateľky o ustanovenie právneho zástupcu v konaní o jej sťažnosti, pretože nie sú splnené predpoklady na takéto ustanovenie, z ktorých jedným je i možnosť úspešného uplatnenia námietky porušenia základných práv.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. februára 2006